

Syyttäjälaitos

Etelä-Suomen syyttäjäläite

Johtava aluesyyttäjä

9.1.2023

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Pyydettyinä asiantuntijalausuntona koskien Valtioneuvoston selontekoa oikeudenhoidosta Etelä-Suomen syyttäjäläite lausuu seuraavaa.

1. Lähtökohdista

Etelä-Suomen syyttäjäläite – Uusimaa ml. Helsinki - syyttäjät käsittelevät kolmasosan maan syyttäjälle asti etenevistä rikosasioista. He käsittelevät yli puolet maan laajoista talousrikosasioista, samoin yli puolet järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvistä laajoista asioista.

Selonteossa on hyvin kuvattu tarvittavia lisämäärärahoja sekä tarvittavaa lisähenkilökuntaa. Tämänhetkinen syyttäjämäärä ei vastaa syyttäjien työmäärää. Tällä on muun muassa seuraavia seurauksia. Asiat ovat syyteharkinnassa pahenevasti ruuhkaantuneet. Syyttäjän aika ei riitä vaativien asioiden esitutinnan ohjaamiseen, joka johtaa vaivalloisiin tutkinnan jälkikäteispäikkauksiin. Käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa syyttäjän aika on enenevasti sitoutunut kiireellisiin vangitun yms. asioihin, jolloin syyttäjän ajan riittämättömyyden takia muiden rikosasioiden käsittelyt siirtyvät yhä kauemmas.

Miksi asiat syyttäjillä ovat tasaisen pahenevasti ruuhkaantuneet? Mihin korona-aikana saadut lisämäärärahat on kohdennettu (paitsi tasaisesti kasvaneisiin ICT-kuluihin)?

Verrattaessa vuosien 2019 – ennen koronaa - ja 2022 syyttäjien jutturakennetta, on suurin muutos laajojen ja vaativien asioiden sekä erilaista väkivaltaa sisältävien rikosasioiden kasvu samalla kun kaikkein yksinkertaisimmat rikosasiat – esitutinnan rajoitukset, liikennejuopumukset, näpistykset – ovat vähentyneet.

Kaikki lisämäärärahat on ainakin eteläisellä alueella kohdennettu kahteen kokonaisuuteen. Ensinnäkin laajojen huume/järjestäytyneen rikollisuuden asioiden käsittelyyn. Toisaalta erilaista henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa sisältävien rikosten käsittelyyn. Alueen sisällä näiden asioiden käsittelyyn on siirretty väkeä yksinkertaisinta juttukantaa käsittelevästä nopean toiminnon NOTO-yksiköstä. 2023 olemme valmistautuneet siihen, että syyttäjiä näiden asioiden käsittelyyn pitää siirtää talousrikosasioiden käsittelystä, vaikka talousrikosasiat ovatkin valmiiksi pahasti ruuhkaantuneet.

Syyttäjälaitos

Etelä-Suomen syyttäjälue

Johtava aluesyyttäjä

9.1.2023

2. Järjestäytyneen rikollisuuden huume- ym. asiat (jatkossa JR)

Poliisi, tulli ja Rajavartiolaitos ovat enenevästi satsanneet paljastavaan, vakavia rikoksia esille tuovaan tutkintaan. Samalla ne tuottavat syyttäjälle laajalla todistelulla toteen näytettäviä, työläitä kokonaisuuksia. Näihin asioihin olemme sitoneet vuodesta toiseen lisää syyttäjiä. Laajojen asioiden tutkinnan onnistunut suuntaaminen ja rajaaminen vaatii esitutkintaan aktiivisesti panostavaa syyttäjää. Käräjilläkin asian eteneminen seuraamuksiin asti on syyttäjän aktiivisuuden varassa, niin monen avustajan suunnasta kokonaisuutta horjutetaan. Joudumme nyt ja jatkossakin satsaamaan JR-asioiden hoitoon lisää syyttäjiä. Muunlainen linjaus olisi esitutkintaan suunnattu viesti siitä, että JR-vastainen työ on syytä lopettaa. Ilman asiaan runsaasti aikaa ja vaivaa panostavaa syyttäjää esitutkinnan satsaukset menevät hukkaan.

3. Henkilöön kohdistuvaa väkivaltaa sisältävät rikosasiat

Vuosia 2019 ja 2022 toisiinsa verrattaessa: Olemme suunnanneet jatkuvasti lisää syyttäjiä etenkin lapsiin kohdistuneiden seksuaalirikosten, raiskausrikosten ja ryöstörikosten käsittelyyn. Syyttäjien yhteensä ratkaisema juttumäärä on tasaisesti kasvanut. Kun esitutkinnasta saapuva juttumäärä on kuitenkin kasvanut nopeammin, ovat asiat kiihtyvästi kasaantuneet ratkaisemattomina syyttäjien pöydille. Seuraavassa juttumäärän kehitys ryhmittäin. Mukana pahoinpitelyrikokset. Vuositasolla syyttäjille saapuu Suomessa yli 10.000 pahoinpitelyrikosasiaa.

3.1 Lapsiin kohdistuneet seksuaaliset hyväksikäytöt ja törkeät lapseen kohdistuneet seksuaaliset hyväksikäytöt

Syyttäjät ratkoivat 2019 yhteensä 659 asiaa, 2022 yhteensä 988 asiaa. **Ratkaistujen määrä kasvoi kolmessa vuodessa 50 %.**

Syyttäjille saapui asioita yhä enemmän. Syyteharkinta oli kesken 2019 alussa 219 jutussa, 2022 lopussa jo 547 jutussa. **Syyteharkintarästi kasvoi kolmessa vuodessa 150 %.**

3.2 Raiskaus ja törkeä raiskaus

Syyttäjät ratkoivat 2019 yhteensä 672 asiaa, 2022 yhteensä 924 asiaa. **Ratkaistujen määrä kasvoi kolmessa vuodessa 37 %.**

Syyttäjille saapui asioita yhä enemmän. Syyteharkinta oli kesken 2019 alussa 245 jutussa, 2022 lopussa jo 592 jutussa. **Syyteharkintarästi kasvoi kolmessa vuodessa 142 %.**

3.3 Ryöstö ja törkeä ryöstö

Syyttäjät ratkoivat 2019 yhteensä 596 asiaa, 2022 yhteensä 732 asiaa. **Ratkaistujen määrä kasvoi kolmessa vuodessa 23 %.**

Syyttäjälaitos

Etelä-Suomen syyttäjäalue

Johtava aluesyyttäjä

9.1.2023

Syyttäjille saapui asioita yhä enemmän. Syyteharkinta oli kesken 2019 alussa 184 jutussa, 2022 lopussa jo 393 jutussa. **Syyteharkintarästi kasvoi kolmessa vuodessa 113 %.**

3.4 Pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely

Syyttäjät ratkoivat 2019 yhteensä 10.382 asiaa, 2022 yhteensä 11.340 asiaa. **Ratkaistujen määrä kasvoi kolmessa vuodessa 9 %.**

Syyttäjille saapui asioita yhä enemmän. Syyteharkinta oli kesken 2019 alussa 2.368 jutussa, 2022 lopussa 3.915 jutussa. **Syyteharkintarästi kasvoi kolmessa vuodessa 65 %.**

4. Lopuksi

Yli vuoden syyteharkinnassa olevat asiat ovat Etelä-Suomen syyttäjäalueella kasvaneet vuoden 2019 alun noin 200 asiasta vuoden 2022 lopun noin 1.000 asiaan. Ylivuotisiin kertyy yksinkertaisimpia juttuja lukuun ottamatta kaikkia jutturyhmiä. Myös kohtien 3.1 – 3.3 asioita lukuisia sekä toistasataa kohdan 3.4 eli pahoinpitelyasioita.

Edellä mainituilla esimerkeillä olen pyrkinyt kuvaamaan sitä, mihin suuntaan rikosvastuun toteutumisen tai viivästymisen suhteen ollaan etenemässä. Henkilöön kohdistuvien rikosten osalta pitää myös huomioida 1.1.2023 voimaan astunut seksuaalirikosten kokonaisuudistus, joka tuo pienellä viiveellä erittäin suuren lisätyömäärän. Lisäksi tulossa oleva nuorten nopeutettu käsittely, joka mullistaa syyttäjän juttujen käsittelyjärjestyksen. Lienee pakko luoda pelkästään nuorten asioihin keskittyvien syyttäjien ryhmä.

Eteläinen syyttäjäalue osana Syyttäjälaitosta vastaa rikosvastuun toteutumisesta Suomessa. Valtioneuvoston selonteon mukainen syyttäjämäärän lisäys on mielestämme välttämätön, jotta tästä tehtävästä on mahdollista jatkossakin selvittää.

Harri Lindberg

johtava aluesyyttäjä